Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

Хеҙмәт БАЙРАҒЫ

Газета 1931 йылдың 1 ноябренән сыға

Башҡорт АССР-ы, КПСС-тың Хәйбулла район комитеты һәм халыҡ депутаттарының район Советы органы

№ 148 (5807) 1983 йыл, 13 декабрь, шишәмбе Хаҡы 2 тин.

Ярыш көндәлеге

1983 йылдың ҡырҡ туғыҙынсы аҙнаһында, 5—11 декабрҙә, райондың һөтсөлөк фермалары араһындағы социалистик ярышта **Ленин исемендәге колхоздың Аҡташ һөтсөлөк фермаһы коллективы** (мөдире М. С. Ҡадиров) еңеүсе тип табылды, ул бер аҙнала һәр һыйырҙан 43-әр килограмм һөт һауған, коллектив КПСС райкомы, халыҡ депутаттарының район Советы башҡарма комитеты, ауыл хужалығы работниктары профсоюзы райкомы һәм ВЛКСМ райкомының күсмә вымпелы менән наградлана.

Ленин орденлы Матрай совхозының һәр һыйырҙан уртаса 40-ар килограмм һөт һауған Әлибай һөтсөлөк фермаһы коллективы **икенсе урында.**

Артта килләләр: «Красное знамя» колхозының Атингән, «Новый путь» колхозының Иләс һөтсөлөк фермалары коллективтары, һәр һыйырҙан 2,0—2,2-шәр килограмм һөт һауғандар.

Йәштәрҙең кәңәшсе-тәрбиәсеһе

Коммунист Петр Потапович Андрейчев Аҡъяр совхозында утыҙ йылдан ашыу эшләй һәм ул егерме йылдан артыҡ комбайн-транспорт звеноһы менән етәкселек итте.

Дүрт класты тамамлап, ул саҡта уҡыу яғы бик ауыр була, 13 йәшендә «Эльдарада» колхозына эшкә килә. Малсылыҡта эшләй. Бөтә йәштәрҙеке кеүек, уның да тормошонда изге хыялы була. Бына 1948 йылда уны комбайнер ярҙамсыһы итеп ебәрәләр. Шул саҡтан алып ул күңелсә оҡшаған үҙенең һөнәрен табыуын аңлай.

Комбайн штурвалы артына баҫыуына ла 33 йыл үтеп китте. Йыл һайын ул мул уңыш өсөн көрәшкә ентекле әҙерләнде һәм шуға күрә лә юғары күрһәткестәргә өлгәште һәм социалистик ярышта еңеүсе булып сыҡты. Бер нисә тапҡыр уға алтын башаҡтарҙан үрелгән һәм алһыу таҫмаға «Ураҡ чемпионы» тип яҙылған таж кейҙерелде.

Үҙенең хеҙмәт эшмәкәрлеге осоронда Петр Потапович Андрейчев байтаҡ йәштәрҙе үҙ һөнәренә өйрәтте. Уларҙың күптәре хәҙергә көнгә тиклем совхозда уңышлы эшләүҙәрен дауам итә.

Петр Потаповичтың улы Николай ҙа совхозда тракторсы булып эшләй. Ҡустыһы Егор Потапович та иген көрәшендә күрһәткән үҙенең хеҙмәт батырлыҡтары менән киң билдәле. Бына шулай игенсе Андрейчевтарҙың ғаилә династияһы быуындан-быуынға күсә килә.

Петр Потапович 1980 йылдан алып совхоздың Үҙәк ремонт мастерскойында слесарь-обкаткалаусы булып эшләй. Бында ла ул һәйбәт күрһәткестәргә ирешә. Айлыҡ пландарын 100—120 процентҡа үтәй. Социалистик ярыштарҙа бер нисә тапҡыр еңеүсе, биш йыллыҡтар ударнигы коммунист Петр Потапович Андрейчевтың күкрәгендә хәҙер ике Ленин ордены, Октябрь Революцияһы һәм Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордендары, «Сиҙәм ерҙәрҙе үҙләштергән өсөн», «Фиҙакәр хеҙмәте өсөн. В. И. Лениндың тыуыуына 100 йыл тулыуға ҡарата» миҙалдары балҡый. СССР ВДНХ-һында биш тапҡыр ҡатнаша. Бөтә ошо хеҙмәт наградалары Петр Потаповичтың бөтә ғүмеренә коммунистик йәмғиәт төҙөүселәренең алдынғы сафында булыуы һәм булып ҡалыуы хаҡында һөйләй.

Р. ИМАНҒОЛОВ

ҺҮРӘТТӘ: коммунист П. П. Андрейчев.

В. УСМАНОВ фотоһы

Техниканы—әҙерлек һыҙығына

Ремонт үҙағышында бара

Беҙҙең «Госкомсельхозтехника» берекмәһенә килеүебеҙ комбайндар һәм тракторҙарҙың ремонтланыу барышын тикшереүгә бәйле булды. Машина-трактор мастерскойы мөдире С. И. Хунафин менән осрашып һөйләшеүҙән асыҡланыуынса, ремонтҡа район колхоздарынан 34 комбайн килтерелгән (ә совхоздар техникаға капиталь ремонтты үҙҙәренең мастерскойҙарында үткәрә), шуларҙың 18-е «Красный доброволец» колхозынан, алтыһы Калинин исемендәге колхоздан һәм дүрте «Красное знамя» колхозынан, икеһе Фрунзе исемендәге колхоздан алып килелгән. Әммә был комбайндар ремонтланып бөткән, ә 12 комбайнға иҫәпләнгән йылы бүлмә буш тора, бер генә комбайн да юҡ. Ә тракторҙарға ремонт ауырыраҡ бара. Ураҡ тамамланыуға ике айҙан ашыу ваҡыт үтте, ә Салауат исемендәге һәм «Һаҡмар» колхоздары боҙоҡ техникаһын «Госкомсельхозтехника»ның район берекмәһе мастерскойына алып килеүҙе һаман ойоштора алмай, күрәһең, улар ҡышҡы бурандар башланыуҙы көтә.

—Тап бына ошо ике хужалыҡтан техника беҙгә бик насар хәлдә килә,— тип зарлана С. И. Хунафин.— Килтерелгән тракторҙарҙың һәр узелын, һәр детален тиерлек алыштырырға мәжбүрбеҙ.

Беҙгә быны дөрөҫләгән тикшереп ҡарарға тура килмәне, әммә механизаторҙар менән һөйләшеүҙән дә комбайндар һәм тракторҙарҙы ремонтҡа тапшырғанда йыш ҡына хужалыҡ вәкилдәре нең булмауы, тапшырыу һәм ҡабул итеү акттарының төҙөлмәүе асыҡланды. Шуға ла яҡынсараҡ ошондай күренеш килеп сыға. Механизатор тракторҙы алып килә, ә тапшырыу акты булмағанлыҡтан, ул кәрәкле запчастар һәм деталдәр ала алмай. Һөҙөмтәлә трактор бер-ике аҙна буйы мастерской ихатаһында тора. Механизатор иһә территорияла эшһеҙ аптырап йөрөй, йәки иптән кенә үҙенең тракторы өсөн запчасть таҫый, дөрөҫөрәге, урлай. Машина-трактор мастерскойы мөдиренә тракторҙы бинаға индереүгә һәм уны актһыҙ ремонтлауға рөхсәт итеүҙән башҡа сара ҡалмай.

Беҙ мастерскойҙа техниканы ремонтлау сираты графигының юҡлығына иғтибар иттек. Беҙгә уның хужалыҡтар тарафынан бер ҡасан да үтәлмәүен һәм элек уның исем өсөн генә элеп ҡуйылыуын әйттеләр. Бәлки, шуғалыр ҙа колхоздарҙан бер генә лә комбайн юҡ. Ә бит ваҡыт үтә, колхоздарҙа 171 комбайн иҫәпләнә һәм уларҙың күпселеге капиталь ремонт талап итә. Ҡағиҙә буларaҡ, бер комбайнды ремонтлауға 20—30 көн китә. Әгәр ҡайһы бер хужалыҡтар был мөһим эшкә ҡарата вайымһыҙлыҡ күрһәтһә, күңелһеҙ һөҙөмтәләр тыуыуы мөмкин.

«Красный доброволец» колхозы ғына үҙенең бурысын үтәне. Был хужалыҡ механизаторҙары үҙҙәренең 18 комбайнын ике айҙа ремонтланы, ә ҡалғандарына урында техник тәрбиә үткәреләсәк.

—Ҡайһы саҡта техниканы ремонтлау оҙаҡҡа һуҙыла,— тип дауам итә мастерской мөдире С. И. Хунафин,—ул кәрәкле запчастарҙың юҡлығына бәйләнгән. Подшипниктарға, артҡы мост сателлиттарына, А-41 двигателе вкладыштарына ҡытлыҡ кисерәбеҙ. Дөрөҫ, ҡайһы бер запчастарҙы ҡулдан килгән тиклем реставрациялайбыҙ, әммә был килеп тыуған хәлдән ҡотолоу юлы түгел. Беҙҙә кадрҙар менән эш үтә ауыр тора.

Эйе, «Госкомсельхозтехника» район берекмәһенә механизаторҙар, ремонтсылар етешмәй. Тәртипһеҙ эшселәр, үҙҙәрен эштән сығармаҫтарын белеп, ошонан файҙалана, күрәһең. Тракторҙар шассиһын ремонтлау буйынса слесарь Ф. Ураҡов бына шундайҙар рәтенә инә лә инде. Ул йыш ҡына эсә, прогул яһай, ике көн рәттән эш урынында булмай. Слесарь С. Саптаров та хеҙмәт дисциплинаһын йыш боҙа. «Красное знамя» һәм «Новый путь» колхоздарының ҡайһы бер механизаторҙары «һуҡмышлау» көйө килә.

Уларға ҡарата ниндәй саралар күреләһең? Асыҡланыуынса, күпселек осраҡта улар йыйылыштарҙа ғына тикшерелә һәм шуның менән эш тә бөтә.

Күп кенә механизаторҙарҙың эш көнө биш сәғәттән ашмай. «Красный доброволец» колхозынан механизаторҙар менән килгән автобус беҙҙең күҙ алдыбыҙҙа мастерской территорияһына 10 сәғәт 20 минутта килеп инде, ә бит эш көнө сәғәт 9-ҙан башлана. Йыш ҡына эш көнө тамамланмаҫ борон уҡ ҡайтырға сығалар.

—Ни өсөн дөйөм ятаҡта йәшәмәйһегеҙ?—тип һорашыҡ механизаторҙарҙан. Шул саҡ улар беҙгә уны инеп күрергә тәҡдим иттеләр. Дөйөм ятаҡ бинаһына яҡынлашҡас, милиция формаһындағы кешенең аяғында саҡ баҫып торған егетте машинаға индерергә аҙапланыуы беҙҙең күҙгә ташланды. Был көндөҙгө сәғәт 12-лә ине. Ә бинаның эсендә нимә күрҙек һуң: яланғас стена һәм карауаттар, ниндәйҙер сепрәк-сапраҡ ята, иҙәндә буш шешәләр һәм стакан ята, сөнки бүлмәлә тумбочка ла, өҫтәл дә юҡ. Бындай бүлмәлә йәшәү түгел, хатта йоҡлап сығырға теләмәҫһең.

—Хеҙмәт дисциплинаһы беҙҙә яҡшынан түгел,— тип һөйләй С. И. Хунафин.— Бөтәһе лә эскесе һәм прогул яһаусы түгел, әлбиттә. Токарь В. Праведнов һәм шымартыусы Г. Түләбаев кеүек бына тигән эшселәр ҙә бар. Мастерской коллективында үҙ эшен яҡшы белгән йәштәр күп, ләкин улар ҡайһы саҡта үҙҙәренең буш ваҡытын үткәрергә урын тапмай.

Ашханала ҡәнәғәтләнерлек түгел. Күп кенә механизаторҙар мастерскойҙың үҙендә тамаҡ ялғай. Өйҙән килтерелгән аҙыҡ менән туҡлана. Ҡайһы бер механизаторҙар үҙ колхозынан аҙыҡ-түлек яҙҙырып ала һәм, йорт хужабикәләре менән килешеп, квартираларҙа ашай. Асыҡланыуынса, ашхана йыш ҡына ябыҡ тора, ә инде асылһа, әҙерләнгән блюдолар ашауға яраҡһыҙ булып сыға. Бында Хәйбулла райпоһы үҙенең һүҙен әйтергә һәм ашхананың нормаль эшләүен тәьмин итергә тейеш.

Яҙғы баҫыу һәм урып йыйыу эштәренә хәҙерҙән үк әҙерләнә башларға кәрәк, әгәр ошо мөһим ауыл хужалығы кампанияларына техника әҙер булмаһа, эште уңышлы алып барам, тип уйлама. «Сананды—йәй, ә арбаңды ҡыш әҙерлә!» тигән халыҡ әйтемен онотоорға ярамай.

В. АБДРАХМАНОВ.

Намыҫлы үтәнеләр

Бүребай руда идаралығы коллективы ун беренсе биш йыллыҡтың өсөнсө йылын яҡшы хеҙмәт күрһәткестәре менән тамамлай, ул продукция етештереү һәм реализациялау буйынса йыллыҡ планын 1 декабргә тултырҙы.

Шулай итеп, продукция етештереү былтырғы шул уҡ осор менән сағыштырғанда 12,4 процентҡа артты, етмәһә, үҫеш хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү иҫәбенә тәьмин ителде.

Быйылғы йылдың аҙағына тиклем былтырғы шул уҡ осор менән сағыштырғанда байтаҡҡа күберәк продукция етештереләсәк һәм реализацияланасаҡ.

Н. ЕРШОВ,
план бүлеге начальнигы.

МАЛСЫЛЫҠ—УДАР ФРОНТ

Уңышҡа өлгәшә

Калинин исемендәге колхоздың Байғусҡар һөтсөлөк фермаһынан йәш һауынсы ВЛКСМ ағзаһы Зарифа Әхмәрова һәр һыйырҙан көн һайын 6,5—6,7-шәр килограмм һөт һауа.

Ә ноябрҙә ул 19 һыйырҙан 3414 килограмм һөт алды. Был — ферма буйынса иң яҡшы күрһәткестәрҙең береһе. Хәҙер Зарифа һыйырҙарҙың һөтөн арттырыу сараһын күрә.

Беҙҙең хәбәрсе.

16 декабрь — берҙәм политкөн

Был көндө район колхоздарында һәм совхоздарында «XXXIII район партия конференцияһы йомғаҡтары» темаһы буйынса сираттағы берҙәм политкөн үткәреләсәк. КПСС райкомының информация-пропаганда группаһы ағзалары райондың төрлө хужалыҡтарында буласаҡ. Һәр коллективта хужалыҡ етәкселәренең, партия ойошмалары секретарҙарының, партия конференцияһы делегаттарының һәм унда ҡатнашыусыларҙың сығыштары ойошторолорға тейеш.

Аҙык-түлек программаһын торм

РАЙОН МАЛСЫЛАРЫНЫҢ 1983 ЙЫЛДЫҢ УН

СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШЫ ЙОМ

Һауынсылар

СОВХОЗДАР БУЙЫНСА:

Фамилияһы һәм исеме	Хужалыктар	Фермалар	Беркетелгән һыйырҙар	йыл. баш. тулай. һау. ц.)	һәр һыйырҙан һауым (кг): соц. йөк. (кг.)	йыл баш.	ш. и. ноябр.
Сәлимгәрәева З. И.	Таналыҡ	Новоукраинка	25	866	3200	3469	91
Ишмурзина А. М.	Хәйбулла	Үҙәк	20	386	2200	3345	61
Собханғолова М. И.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	23	727	2800	3232	133
Ишемова Г. Ф.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	23	694	2800	3106	95
Түләбаева М. А.	Аҡъяр	Үҙәк	19	556	2700	3046	182
Байгилдина Ю. И.	Хәйбулла	Хоҙайбирҙин	25	313	2300	3037	48
Мөҙәрисова Ә. Ә.	Матрай	Үҙәк	25	784	2700	3023	134
Төхвәтуллина Д. Ғ.	Хәйбулла	Үҙәк	20	591	2800	3004	130
Шәймөхәмбәтова Й. С.	Таналыҡ	Подольск	22	772	3200	2946	143
Хөсәйенова Н. З.	Хәйбулла	Комсомол	22	560	2200	2913	94
Мәһәҙиева Ғ. З.	Таналыҡ	Таштуғай	22	635	3000	2901	114
Аксурина М. И.	Таналыҡ	Подольск	22	762	3200	2900	119
Солтанова Г. А.	Аҡъяр	Үҙәк	17	574	2800	2873	192
Авдеева В. Д.	Таналыҡ	Савельевка	24	677	3000	2836	56
Бикбова В. Ә.	Аҡъяр	Яковлевка	22	632	2700	2825	180
Шәрипова Ҡ.	Степной	Степной	26	743	2800	2806	129
Баязитова Г. З.	Таналыҡ	Таштуғай	22	630	2700	2795	127
Алғошаева Г. А.	Аҡъяр	Үҙәк	21	584	2800	2790	189
Сөләймәнова Г. Ҡ.	Таналыҡ	Әҙел	16	437	3150	2787	112
Филиппова А. И.	Матрай	Новопетровка	23	634	2700	2755	138
Ҡусәкова В. М.	Таналыҡ	Таштуғай	21	576	2700	2749	112
Тусалина Г. З.	Аҡъяр	Үҙәк	18	508	2700	2747	178
Каратова Л. А.	Таналыҡ	Подольск	22	604	2700	2741	143
Чабанова М. И.	Таналыҡ	Бакаловка	18	491	2550	2730	45
Бикбирҙина Н. Р.	Аҡъяр	Үҙәк	22	604	2700	2728	205
Мельникова Т. П.	Аҡъяр	Үҙәк	17	529	2700	2727	163
Назарова Н. Е.	Таналыҡ	Савельевка	23	629	3200	2724	10
Демидова З. И.	Матрай	Новопетровка	22	599	2700	2721	169
Рысбаева Р. Г.	Степной	Степной	26	712	3000	2719	101
Баязитова М. Б.	Хәйбулла	Үҙәк	20	547	2600	2713	133
Ермакова Н. В.	Таналыҡ	Бакаловка	21	524	2600	2712	74
Сөләймәнова Х. У.	Таналыҡ	Новоукраинка	21	562	2800	2698	29
Сайпанова М. Х.	Таналыҡ	Новоукраинка	25	672	3000	2690	44
Бородина Л. П.	Матрай	Новопетровка	23	618	2750	2689	178
Ҡулбәитова Ф. С.	Хәйбулла	Үҙәк	20	538	2600	2686	120
Саптарова Ф. Ф.	Таналыҡ	Таштуғай	21	561	2700	2673	76
Солтанғужина Г. Ш.	Таналыҡ	Бакаловка	18	481	2500	2673	73
Юламанова Х.	Аҡъяр	Үҙәк	13	324	2800	2672	213
Агапова В. И.	Аҡъяр	Яковлевка	22	592	2600	2667	178
Мозафарова Л. Г.	Таналыҡ	Таштуғай	24	559	2700	2665	96
Мифтахова Ә. Н.	Таналыҡ	Подольск	22	585	3000	2661	107
Хәсәнова М. Р.	Аҡъяр	Үҙәк	17	552	2700	2656	131
Вәғәзова З. Х.	Таналыҡ	Подольск	22	583	2800	2654	114
Исмәғилева Р. Ш.	Таналыҡ	Новоукраинка	25	661	3000	2653	70
Шайморатова С. М.	Таналыҡ	Новоукраинка	21	557	2800	2653	67
Исламғолова М. Ш.	Матрай	Үҙәк	23	659	2600	2652	101
Шарбанова Ф. Ҡ.	Таналыҡ	Новоукраинка	21	557	2800	2649	54
Чикунова В. В.	Аҡъяр	Хворостянка	10	523	2400	2645	85
Байгусҡарова Х. А.	Таналыҡ	Таштуғай	22	584	2800	2643	111
Байғужина Т. Я.	Аҡъяр	Хворостянка	19	533	2500	2636	124
Иванова В. Е.	Хәйбулла	Үҙәк	20	526	2600	2635	126
Шевченко Н. П.	Матрай	Новопетровка	23	606	2650	2634	119
Әлибаева З. И.	Таналыҡ	Подольск	22	581	2700	2633	113
Горячкина Н. И.	Хәйбулла	Комсомол	22	507	2200	2631	112
Әҙелгилдина Р. А.	Аҡъяр	Үҙәк	15	433	2700	2606	170
Байсыркина Т. А.	Аҡъяр	Яковлевка	22	578	2600	2595	121
Вәлиева М. А.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	23	583	—	2594	78
Солтанова М. А.	Аҡъяр	Үҙәк	18	489	2600	2593	161
Ирғәлина Я.	Степной	Степной	24	647	3000	2588	107
Ҡоршунова В. В.	Таналыҡ	Савельевка	23	595	3100	2588	82
Юрчева Т. М.	Аҡъяр	Үҙәк	15	307	—	2587	183
Йәрмөхәмәтова Ф.	Хәйбулла	Хоҙайбирҙин	20	441	2800	2587	144
Щикатурова М. Г.	Таналыҡ	Савельевка	23	592	3000	2584	77
Таулыҡаева С. Г.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	21	538	2500	2583	124
Зәкирова Г.	Степной	Степной	25	665	2500	2582	91
Горькова К. М.	Матрай	Новопетровка	25	645	2650	2579	76
Дмитриева З. Г.	Таналыҡ	Подольск	22	566	2700	2577	119
Бәхтыбаева З. М.	Таналыҡ	Подольск	22	582	2700	2569	93
Вәлитова С.	Таналыҡ	Бакаловка	18	479	2600	2569	59
Әбделмәнова Р. С.	Таналыҡ	Бакаловка	18	461	2500	2567	40
Чуднова А. И.	Матрай	Новопетровка	24	614	2800	2560	134
Булатова К. И.	Аҡъяр	Үҙәк	19	546	—	2559	123
Сәлауатова М. С.	Таналыҡ	Бакаловка	18	460	2550	2559	61
Бағышаева З. А.	Аҡъяр	Үҙәк	13	304	—	2557	141
Кәримова С. Х.	Матрай	Үҙәк	27	737	2600	2557	116
Бигилдина М.	Аҡъяр	Үҙәк	16	455	—	2553	118
Хәммәтова Я. С.	Матрай	Үҙәк	23	631	2600	2553	118
Аманбаева Ф. Г.	Хәйбулла	Үҙәк	22	565	2500	2553	65
Байрамғолова Ф. Б.	Таналыҡ	Бакаловка	18	459	2550	2549	67
Ҡушмөхәмәтова Ф. С.	Матрай	Һарыҡул	24	643	2550	2544	130
Хәйруллина М. Х.	Хәйбулла	Үҙәк	20	538	2800	2535	145
Илсебаева Г. У.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	13	331	—	2531	105
Зөлҡәрнәева Ф.	Степной	Степной	24	602	2500	2531	108
Алонцева А. Я.	Матрай	Үҙәк	24	674	2800	2525	104

КОЛХОЗДАР БУЙЫНСА:

Слащева А. П.	Новый путь	Яңы Ергән	18	419	2000	3043	94
Вәлиева Р. М.	Новый путь	Яңы Ергән	18	416	2000	2837	88
Громакова Л. Г.	Кр. знамя	Атингән	18	505	2700	2781	105
Ҡунаҡасова М. Х.	Новый путь	Яңы Ергән	19	533	2000	2777	89
Абдуллина А. А.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	641	2800	2761	102
Әлибаева Ш. У.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	24	539	2900	2703	88
Иштанова М. Р.	Кр. знамя	Йәнтеш	18	519	2450	2702	93
Моталова Ф. Г.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	616	2650	2677	104
Иштәкбаева С. М.	Кр. знамя	Йәнтеш	17	526	2700	2655	145
Буранбаева И. С.	Ленин исем.	Ивановка	18	477	2500	2650	103
Артемьева В.	Ленин исем.	Михайловка	10	241	2000	2616	87
Байғужина Б.	Калинин исем.	Байғусҡар	18	517	2400	2612	155
Бикбова Т. Ш.	Кр. знамя	Атингән	20	472	2700	2608	67
Мурахтанова Р.	Ленин исем.	Михайловка	9	260	2000	2599	117
Назарова Д. В.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	598	2700	2597	103
Кирамова Ф. Г.	Кр. знамя	Атингән	17	455	2450	2556	96
Лаптева А.	Ленин исем.	Михайловка	9	230	2000	2554	106
Билалова Т. Г.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	574	2650	2495	102
Аракаева Ф.	Ленин исем.	Ивановка	18	449	2800	2494	89
Әбүбәкирова А. Ә.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	567	2600	2473	82
Армагинова Б.	Новый путь	Яңы Ергән	18	466	2400	2464	92
Гусева А.	Ленин исем.	Михайловка	9	221	2000	2458	100
Араҡаева Ф.	Ленин исем.	Ивановка	18	442	2600	2455	59
Торомтаева С.	Ленин исем.	Ивановка	18	441	2700	2447	85
Аҡъюлова Ф. Г.	Һаҡмар	Үрнәк	13	318	2300	2447	55
Билалова М. В.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	24	587	2900	2444	111
Федорова Р. Е.	Ленин исем.	Пугачевка	20	489	2400	2432	92
Ҡусәкаева Х.	Ленин исем.	Ивановка	18	436	2700	2427	77
Ҡунаҡова Ф. Р.	Новый путь	Иләс	15	358	2400	2423	88
Ҡунаҡова З. Г.	Новый путь	Яңы Ергән	17	441	2400	2420	82
Аккужина Н. Н.	Кр. знамя	Йәнтеш	18	456	2700	2417	54
Шинкаренко Т. В.	Новый путь	Яңы Ергән	16	436	2400	2416	100
Гәрәева Ф.	Ленин исем.	Ивановка	15	385	2500	2413	100
Аҡъюлова А. Я.	Һаҡмар	З-Арыҫланғол	13	312	2200	2400	52
Дәүләтбаева С. Н.	Кр. знамя	Атингән	20	423	2650	2396	74
Акилова О.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	548	2600	2381	71
Әбүбәкирова В. Г.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	23	548	2600	2379	82
Абдуллина М. Н.	Кр. знамя	Атингән	20	463	2500	2376	91
Рәхмәтова С. А.	Новый путь	Иләс	18	451	2400	2372	105
Дәүләтханова С. М.	Новый путь	Яңы Ергән	18	448	2400	2368	56
Торомтаева Х.	Ленин исем.	Ивановка	16	401	2500	2359	99
Атанова Т.	Ленин исем.	Ивановка	18	422	2600	2346	82
Ҡаһарманова З.	Һаҡмар	Үрнәк	14	327	2500	2339	66
Әхмәҙиева Б.	Ленин исем.	Аҡташ	20	469	2600	2336	100
Алексеева Н. Н.	Ленин исем.	Пугачевка	21	513	2800	2331	95
Ҡилдебаева Х. Л.	Кр. знамя	Йәнтеш	17	458	2500	2333	81
Аҡбулатова З. Г.	Һаҡмар	З-Арыҫланғол	13	301	2200	2314	122
Мәмбәтова З. А.	Новый путь	Иләс	18	436	2400	2313	82
Бикбова З. Б.	Ленин исем.	Ивановка	18	424	2400	2304	77
Торомтаева Р. Х.	Кр. знамя	Йәнтеш	21	445	2450	2300	96

Ферма мөдирҙәре

СОВХОЗДАР БУЙЫНСА:

Погорелов М. Д.	Таналыҡ	Новоукраинка	138	4127	2850	2815	60
Гөмәров Р. И.	Аҡъяр	Үҙәк	240	6770	2700	2722	168
Магашев Т. Й.	Таналыҡ	Таштуғай	150	4034	2800	2689	105
Галянов А. М.	Таналыҡ	Савельевка	138	3555	2850	2575	75
Италмасов Ш. Н.	Аҡъяр	Быҙаулыҡ	245	6042	2400	2504	97
Боҫҡонова Я. Ш.	Таналыҡ	Бакаловка	310	8234	2550	2447	61
Ҡолсобаева Р. С.	Таналыҡ	Подольск	368	9031	2700	2445	97
Казаков К. М.	Матрай	Новопетровка	355	8646	2600	2435	126
Алексеев В. Н.	Аҡъяр	Яковлевка	205	5172	2500	2421	116
Мәмбәтов Ҡ. Ш.	Таналыҡ	Әҙел	96	2270	2800	2354	46
Латипова С. А.	Хәйбулла	Үҙәк	470	10634	2400	2325	82
Манишев Х. Я.	Матрай	Һарыҡул	430	10569	2550	2316	125
Лобанова Н. А.	Степной	Степной	380	8911	2600	2316	99
Кривов П. Я.	Матрай	Үҙәк	450	11321	2500	2305	91
Әсфәндиәров Ю. Г.	Хәйбулла	Хоҙайбирҙин	220	4872	2400	2216	92
Италмасова Ф. З.	Аҡъяр	Хворостянка	210	4787	2400	2124	87
Хәсәнов Р. Ш.	Маҡан	Мәмбәт	320	7113	2400	2090	108
Аслаев М. С.	Хәйбулла	Комсомол	130	2755	2300	2038	92
Мәмбәтов В. Г.	Маҡан	Сәғит	170	3080	2400	2036	95
Аюев А. Д.	Маҡан	Үҙәк	105	1403	2400	1965	149

КОЛХОЗДАР БУЙЫНСА:

Лобанов В. П.	Новый путь	Яңы Ергән	265	6487	2400	2321	84
Воробьев В. Г.	Ленин исем.	Михайловка	75	1801	2000	2308	99
Юлсанов А. Д.	Кр. знамя	Йәнтеш	294	6785	2500	2307	67
Мәмбәтов М. Х.	Кр. доброволец	Әбүбәкир	550	12604	2600	2296	80
Хәбибуллин У. Г.	Калинин исем.	Байғусҡар	380	7765	2300	2238	110
Денисов В. С.	Ленин исем.	Ивановка	370	8476	2500	2236	76
Ҡөнсыуаҡов М. Ш.	Кр. знамя	Атингән	265	5749	2600	2169	67
Ҡускилдин Г. С.	Һаҡмар	З-Арыҫланғол	130	2735	2200	2134	79
Иванова Н. М.	Ленин исем.	Пугачевка	155	3263	2500	2077	81
Ҡадиров М. С.	Ленин исем.	Аҡташ	150	3208	2350	2056	62
Ҡыҙрасов Г. Й.	Һаҡмар	Үрнәк	90	1815	2300	2016	61
Ҡусәков Ә. Р.	Новый путь	Иләс	235	5020	2350	2007	67
Ҡускилдина Х. С.	Һаҡмар	Б-Арыҫланғол	88	1674	2300	1902	69
Ҡадаев Ш. С.	Салауат исем.	Урыҫбай	137	2587	2300	1888	57
Яратколов Г. А.	Һаҡмар	Һ-Наҙарғол	80	1505	2300	1882	52
Юнысов А. Ш.	Һаҡмар	Әбеш	132	2443	2300	1850	58
Билалов З. С.	Салауат исем.	Ғәлиәхмәт	178	3262	2350	1832	67
Сәғитов Ю. И.	Салауат исем.	Аҡназар	128	2308	2300	1803	80
Ибраһимов Р. И.	Салауат исем.	Аҡъюл	128	2292	2300	1790	51

...мошҡа ашырыу—бөтә халыҡ эше

...БЕР АЙЫНДАҒЫ

...ҒАҠТАРЫ

Райондың 30 һауынсыһы һауым буйынса социалистик йөкләмәләрен ваҡытынан элек, ике айға алдан, тултырҙы. Был исемлеккә йөкләмәләрен бер айға иртәрәк үтәгән 25 һауынсы өҫтәлде. Район буйынса ун бер айҙа уртаса 2270-әр килограмм һөт һауылған. Йөҙҙән ашыу һауынсы 2400 килограмдан ашыу һөт һауып алды. Ә 9 һауынсы, йөкләмәләрен байтаҡҡа арттырып үтәп, өс меңлек рубежды уҙып китте.

Социалистик ярышта, былтырғы кеүек үк, Таналыҡ совхозының Новоукраинка һөтсөлек фермаһы һауынсыһы Зәйтүнә Сәлимгәрәева алда килә, ул һәр һыйырҙан 3469 килограмдан ашыу һөт һауған һәм йөкләмәһен 269 килограмға арттырып үтәгән.

Хәйбулла һәм Аҡъяр совхоздарынан А.М. Ишмурзина, М.И. Собханголова, Н. З. Хөсәйенова, Ғ. Ф. Ишемова, Ленин орденлы Матрай совхозынан А. А. Мөҙәрисова һәм башҡалар ҙа унан ҡалышмай.

Ноябрҙә һәр һыйырҙан уртаса 93-әр килограмм һөт һауылды. Был унан алдағы айға ҡарағанда байтаҡҡа әҙерәк. Ноябрҙә 200-әр килограмм һәм унан ашыу һөт һауған һауынсылар ҙа бар. Мәҫәлән, Аҡъяр совхозынан Н. Р. Бикберҙина—205, Х. Юламанова 213 килограмм һөт һауҙы.

Ун беренсе биш йыллыҡтың үҙәк йылы тамамланыуға ярты ай ғына ҡалды. Йөкләмәләрен үтәү өсөн күп кенә һауынсыларға ҙур көс һалырға кәрәк.

Хәҙер һыйырҙарҙың һөтө көндән-көн арта, аҙыҡ бар, тик уны эшкәртелгән килеш бирергә кәрәк. Шул саҡта һауым да артасаҡ, йөкләмәләр, һис шикһеҙ, үтәлергә тейеш.

Әбүбәкир һөтсөлөк фермаһының машина менән һауыу операторы Мәрйәм Билалова «Красный доброволец» колхозы малсылары араһында абруй ҡаҙана. Ул—туғыҙынсы һәм унынсы биш йыллыҡтар ударнигы. Быйыл ун бер айҙа беркетелгән һәр һыйырҙан 2444-әр килограмм һөт һауҙы.

ҺҮРӘТТӘ: М. Билалова.
В. УСМАНОВ фотоһы

ЯРЫШЫУСЫ РАЙОНДАРҘА

ДӘҮЛӘТКӘ ҺАТЫУ (центнерҙарҙа)	ХӘЙБУЛЛА йыллыҡ план	ХӘЙБУЛЛА һатылған	ХӘЙБУЛЛА %-ҙа	БАЙМАҠ йыллыҡ план	БАЙМАҠ һатылған	БАЙМАҠ %-ҙа
Ит	60200	37635	62,5	81000	73608	91
Һөт	189000	184915	97,8	296800	315252	106
Йөн	1760	1623	92,2	2595	2666	103
һәр һыйырҙан һауым (кг)	—	2270	—	—	2375	—

Һөт етештереү

Хужалыҡтар	Тулайым һауым йыл башынан (цент.) 1982 й.	1983 й.	1982 й. ҡарата пр-ҙа	Һәр һыйыр. уртаса һауым (кг) 1982 й.	1983 й.	1982 й. ҡарата пр-ҙа	Ноябрҙә һәр һыйыр. урт. һауым 1982 й.	1983 й.	1982 й. ҡарата пр-ҙа
Колхоздар:									
Фрунзе исем.	87	206	237	212	1211	5,7 т.	—	105	—
Новый путь	10376	11507	111	2148	2200	102	84	70	83
Кр. доброволец	12994	12630	97	2397	2296	96	95	81	85
Ҡалинин исем.	6920	7765	112	2169	2238	103	104	118	113
Красное знамя	12270	12985	106	2231	2254	101	70	73	105
Ленин исем.	15702	16786	107	2275	2174	96	86	85	99
Һаҡмар	9668	10215	106	2097	2023	86	63	79	125
Салауат исем.	11511	10449	91	2160	1853	97	52	72	138
Совхоздар:									
Аҡъяр	20475	23880	117	2446	2432	97	104	108	104
Таналыҡ	30847	30413	99	2612	2534	97	91	94	103
Хәйбулла	16648	18247	100	2190	2292	108	87	83	95
Маҡан	9852	11654	108	1895	2048	102	85	112	132
Матрай	30081	30571	101	2308	2355	102	108	109	101
Степной	9121	8911	97	2333	2320	99	110	133	121
Район буйынса:	**196552**	**206219**	**105**	**2289**	**2270**	**99**	**89**	**93**	**104**

1983 йылдың 1 декабренә малдар һаны

Хужалыҡтар	Һыйыр малдары һаны	1982 й. ҡарата %-ҙа	ш. и. һыйырҙар һаны	1982 й. ҡарата %-ҙа	Сусҡалар һаны	1982 й. ҡарата %-ҙа	Һарыҡтар һаны	1982 й. ҡарата %-ҙа
Колхоздар:								
Фрунзе исем.	583	9,9 тап.	23	—	410	98	2799	114
Новый путь	1271	96	560	100	951	97	5536	101
Кр. доброволец	1809	94	550	100	951	95	4467	127
Ҡалинин исем.	1057	79	390	102	725	94	—	—
Красное знамя	1509	100	640	100	767	62	3635	112
Ленин исем.	3116	96	850	121	318	94	—	—
Һаҡмар	1568	83	700	108	—	—	—	—
Салауат исем.	1772	81	770	103	—	—	—	—
Совхоздар:								
Аҡъяр	3775	101	1100	122	2202	105	7189	101
Таналыҡ	4897	105	1278	101	—	—	21715	104
Хәйбулла	2981	104	920	90,40	2430	105	12690	102
Маҡан	4626	129	620	108	2733	103	11065	109
Матрай	5055	99	1370	91	2134	100	17551	108
Степной	1000	100	380	95	890	115	—	—
Район буйынса:	**35019**	**102**	**10151**	**101**	**14511**	**98**	**86647**	**106**

Быҙау һәм башмаҡ ҡараусылар

Фамилияһы һәм исеме	Хужалыҡтар	Фермалар	Беркет. малдар	Тәүлегенә уртаса артым (грам.) соц. йөкл.	йыл баш.	ш. и. ноябр
Трофимова А. С.	Матрай	Һарыкүл	29	900	885	780
Акирова И. А.	Хәйбулла	Үҙәк	35		838	720
Сөләймәнов Ҡ. С.	**Таналыҡ**	Новоукраинка	38	800	809	541
Сөләймәнова З. Б.	—«—	—«—	«	«	«	«
Боҫҡонов Ш. И.	Таналыҡ	Бакаловка	67	600	776	776
Ҡәлимуллина Й. Ш.	**Таналыҡ**	Подольск	41	800	759	709
Иван[illegible]а В. В.	—«—	—«—	«	«	«	«
Пенягин Н. А.	Матрай	Новопетровка	49	600	754	754
Кулешова М.	Хәйбулла	Үҙәк	44	700	716	626
Панкова Т.	Маҡан	Үҙәк	68	—	703	612
Ғөмәрова Г. З.	Аҡъяр	Үҙәк	36		700	812
Насибуллин Ф. Ф.	Таналыҡ	Подольск	92	600	682	319
Насибуллина Ф. Б.	—«—	—«—	«	«	«	«
Гордеев В. В.	Аҡъяр	Яковлевка	210	600	667	697
Байсыркина Т. А.	Аҡъяр	Яковлевка	15	600	660	700
Ҡәипова Х.	Маҡай	Үҙәк	71		646	295
Чуднова А.	**Матрай**	Һарыкүл	38	600	637	610
Ҡаплина А. Ф.	Матрай	Новопетровка	37	600	637	1058
Тетерина А. И.	Матрай	Һарыкүл	39	600	620	597
Нурбулатова Ф. Ф.	Таналыҡ	Подольск	47	500	613	613
Труханова Т. М.	Матрай	Үҙәк	56	600	599	809

Сусҡа ҡараусылар

Цветкова Е.	Аҡъяр	Үҙәк	526	350	435	524
Яковлева З. П.	—«—	—«—	«	«	«	«
Ҡазарина Р. Н.	**Аҡъяр**	Үҙәк	193	350	428	164
Байназарова М.	Матрай	Үҙәк	42	250	418	250
Ростова К. П.	**Аҡъяр**	Үҙәк	96	350	385	368
Осипова Н. Н.	Аҡъяр	Үҙәк	14	350	357	308
Праведнова М. С.	Матрай	Үҙәк	232	250	310	190
Щербакова Н.	Аҡъяр	Үҙәк	15	350	307	275
Писарева О.	Аҡъяр	Үҙәк	35	350	300	317
Ҡарманова Р. А.	Матрай	Үҙәк	365	350	300	364
Хәсәнов Х. Х.	—«—	—«—	«	«	«	«
Три[illegible]нко А. С.	—«—	—«—	«	«	«	«
Ғөмәрова Ф. В.	Матрай	Үҙәк	48	250	242	332

ФӘН—АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫНА

Перспективалы тәжрибә

Ленинград. Ауыл хужалығы малдарын үрсетеү һәм уның генетикаһы буйынса Бөтә Союз ғилми-тикшеренеү институты ғалимдары малсылыҡта һәм ҡошсолоҡта селекция һәм тоҡомсолоҡ эшен бөтә яҡлап яҡшыртыу бурысы өҫтөндә эшләйҙәр. Хәҙерге замандың электрон-хисаплау машиналарына, шәхси экспериментал базаға таянып, институт өс эре тоҡомсолоҡ заводында, илдең төрлө зоналарындағы совхоздарҙа һәм колхоздарҙа тикшереүҙәр алып бара. Яңы тоҡом сығарыу, мал үстереү һәм малдарҙың тоҡом сифаттарына баһа биреү методтары төҙөлә. Хужалыҡтарҙа уларҙың тәҡдимдәре практик ҡулланыу таба, ә был байтаҡ экономик эффект бирә.

Мәҫәлән, яһалма ҡасырыу һәм яралғыны һыйырға күсереүгә йүнәлтелгән тәжрибәләр киң перспективалар вәғәҙә итә. Тәжрибә фермаһында Надежда ҡушаматлы тана һыйырҙың быҙауы тыуа, ул үҙенең башланғысын йомортҡа күҙәнәктәрен һыйыр организмынан тыш—пробиркала аталандырыу юлы менән алынған эмбриондан ала. Ғалимдар иҫәпләүенсә, малдарҙың тыуыуындағы ошондай процесс бик эффектлы һәм экономиялы.

Институтта тоҡомсолоҡ малсылығын һәм ҡошсолоғон артабан камиллаштырыу буйынса 2 меңенсе йылға тиклем комплекслы план төҙөлгән, һауын көтөүенең эре масштаблы селекцияһының оптималь программаларын төҙөүгә тәҡдимдәр әҙерләнгән, ул тоҡомсолоҡ эше темпын ике-өс тапҡырға тиҙләтәсәк.

ҺҮРӘТТӘ: Первенец һәм Надежда.
Н. АДАМОВИЧ фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

УҢҒАНДАРҘЫҢ ЭШЕ ЛӘ УҢ

Почтаны, вакытлы матбуғатты, корреспонденцияны һәм почта аша ебәрелеүсе башка төр әйберҙәрҙе уның эйәләренә вакытында тапшырыу—почтальондың иң яуаплы, ләкин шул ук вакытта мактаулы эше.

Почтальон кешеләргә шатлык, кыуаныслы хәбәрҙәр килтерә. Ул якындар араһындағы аралыкты кыҫкарта, уның аша кешеләр осраша, бер-береһе менән аралаша. Ул —партия һәм хөкүмәт политикаһын актив таратыусы, һәр йортта, һәр ғаиләлә көтөп алынған кунак. Почтальон хеҙмәте йырҙарҙа, шиғырҙарҙа маҡтала. Башҡорт композиторы Т. Ҡәримовтың «Почтальон» тигән йырын кем генә белмәй. Элемтә работниктары алып килгән почта якшы кәйеф тыуҙыра, кешенең күңелен күтәрә. Кыуаныслы, изге хәбәр алғанда, беҙ бөтәбеҙ ҙә шундай тойғо кисерәбеҙ.

Бүребай элемтә бүлексәһе почтальондары Валентина Александровна Шабалина, Надежда Ильинична Богомолова һәм телефонистка Любовь Алексеевна Ефимоваларға тап быпа шундай сифаттар хас. Улар был эштә күптән түгел, шулай булыуға карамаҫтан үҙҙәрен тик ыңғай яктан ғына күрһәтә алды. Улар бераү бөтәһе өсөн, бөтәһе бераү өсөн тигән коммунистик мораль принцибы менән йәшәй һәм эшләй.

Әйтергә кәрәк, Бүребай поселогы район буйынса иң ҙур участка, шуға күрә иң ауыр һәм катмарлы участкаларҙың береһе булып тора. Элемтә бүлексәһе работниктарының берәйһе ауырып китһә, 2—3 участканың почтаһын таратырға кеше етмәй. Бына шул саҡта инде беҙҙең кыҙҙар ярҙамға килә. Улар үҙҙәренекенән тыш, был участкаларҙы ла хеҙмәтләндерә, йәки иғлан ителмәгән бригада подрядын куллана. Был иһә, улар үҙҙәренең коллективы һәм предприятиеһы эше өсөн янып йәшәй, тигән һүҙ.

Уңыштар теләйбеҙ, һеҙгә, Валя, Надя һәм Люба! Һеҙҙең ауыр, ләкин мактаулы эшегеҙҙә уңыштар юлдаш булһын!

Ә. АПТЕКОВ,
Акъяр элемтә узелы начальнигы урынбаҫары.

ҺҮРӘТТӘ: В. Шабалина, Л. Ефимова һәм Н. Богомолова.

В. УСМАНОВ фотоһы

◆ *Мәктәп тормошо*

Рус теле аҙналығы

Макан урта мәктәбендә «Ҡешеләр, тыныслык һағына баҫығыҙ!» девизы аҫтында рус теле һәм әҙәбиәте аҙналығы булып үтте.

Һәр класс кыҙыклы, йөкмәткеле, матур итеп биҙәлгән стена газетаһы сығарҙы.

Аҙналыктың тәүге көн дәресендә рус теле һәм әҙәбиәте буйынса олимпиада булды, унда Л. Әхтәмова менән Л. Чернова—беренсе, Ҡ. Олейник, В. Михно, Ҡ. Һөйөндөкова, Ғ. Ғәббәсова, И. Юлгилдин — икенсе, Ә. Фазлыева менән Р. Мәмбәтов өсөнсө урындарҙы яуланы.

Нәфис һүҙ оҫталары конкурсында Р. Вәлиуллина, В. Ванюшкина һәм Л. Ащеркиналар шиғырҙарҙы тасуирлап һөйләне.

ҠВН конкурсында 9-сы кластың «Мушкетерҙар» һәм 8-се кластың «Ревизор» командалары ярышты. «Ревизор» командаһы, 78 балл йыйып, еңеп сыкты.

Шулай ук аҙналык барышында укыусылар «Ҡешеләр, тыныслык һағына баҫығыҙ!» темаһына инша яҙҙы. Дүртенсе класс укыусыһы Женя Чистяков менән бишенсе класс укыусыһы Н. Ҡофейникованың иншалары якшы тип табылды. Унынсы класс укыусыһы Гөлнара Фазлыеваның иң якшы тип билдәләнгән иншаһы мәктәп укыусылары линейкаһында укылды.

Рус теле һәм әҙәбиәте аҙналығында актив катнашыусы укыусыларға иҫтәлекле бүләктәр тапшырылды.

М. ҺӨЙӨНДӨКОВА,
Макан урта мәктәбенең йәш хәбәрселәр түңәрәге ағзаһы.

* * *

Быҙаулык һигеҙ йыллык мәктәбендә рус теле аҙналығы уҙғарылды. Уның программаһына олимпиада, иң якшы стена газетаһына конкурс, ҠВН, әкиәт кисәһе һәм башкалар индерелде.

Олимпиада барышында 7 «б» класынан Света Заэоркина, 4 «б»-нан Эльвира Фәрүәзова, 8 «а» класынан Раунл Италмасов үҙҙәренең төплө белемдәрен күрһәтте.

Укыусылар стена газеталарын ҙур теләк менән сығарҙы. Унда иң якшы иншалар, рус теле тураһында шиғырҙар, өйгә эште нисек әҙерләү хакында кәңәштәр урынлаштырылған. Һөҙөмтәлә 5 «а», 8 «а» һәм 4 «а» кластарының стена газеталары иң матуры һәм бай йөкмәткеле тип табылды.

«Укы, яҙ» (капитаны Р. Сәхиуллин) һәм «Әҙәрмәндәр» (капитаны Р. Италмасов) командалары араһындағы ҠВН да бик күңелле үтте. «Укы, яҙ» командаһы, откорлок һәм зирәклек күрһәтеп, еңеп сыкты.

4-се, 5-се класс укыусылары әкиәт кисәһенә әкиәт геройҙарының костюмдарын әҙерләне һәм тамашасылар был геройҙарҙың, улар башкарған йырҙарҙың кайһы әҫәрҙән алынғанлығын әйтеп бирҙе, һүрәттәр төшөрҙө.

Аҙналыкка йомғак яһағандан һуң еңеүселәргә һәм актив катнашыусыларға бүләктәр тапшырылды.

В. КОЯШБАЕВА,
мәктәптең укытыу бүлеге мөдире.

БЕҘҘЕҢ КАЛЕНДАРЬ *14 декабрь*

Иван Федоров— беренсе китап баҫыусы

(Үлеүенә 400 йыл тулыуға карата)

1983 йыл ЮНЕСҠО тарафынан беренсе китап баҫыусы Иван Федоров йылы итеп иғлан ителгән. Уның исеме беҙҙең илдә һәм сит илдәрҙә ифрат ҙур хөрмәт менән телгә алына.

Иван Федоров (1510—1583 йылдар) Мәскәүҙә китап баҫыу эшен башлап ебәреүсе була, Россияла һәм Украинала тәүге типографияларға нигеҙ һала, Белоруссияла даими китап баҫыуға юл аса, Россияла китап баҫыла башлау культураның уға тиклемге үҫешенә йомғак яһай һәм шул ук вакытта уның артабан күтәрелеүенең һәм таралыуының кеүәтле средствоһына әйләнә.

XVI быуаттың илленсе йылдары урталарында Мәскәүҙә китап баҫыу эше оҫталары барлыкка килә. Уларҙың хеҙмәте менән сығарылыу көнө теүәл күрһәтелгән тәүге рус китабы «Апостол» (1564 йыл) донъя күрә. Иван Федоров үҙен китап баҫыу эше оҫтаһы ғына түгел, якшы тел белгесе, талантлы яҙыусы итеп тә таныта.

Иван Федоровтың артабанғы эшмәкәрлеге Заблудовола (Литва), украин ерендә—Львовта һәм Острогта үтә, унда уның тарафынан ташка баҫылған тәүге украин китаптары сығарыла.

Беренсе китап баҫыусының халык алдындағы хеҙмәте ифрат ҙур. Һуңғы йылдарҙағы тикшеренеүҙәр уның биографияһының яңы биттәрен асты.

Иван Федоровтың нәшер итеү эшмәкәрлеге бер үк вакытта мәғрифәтселек эшмәкәрлеге лә була. Ул рустар, украиндар, белорустар өсөн беҙгә билдәле булған дәреслектәрҙе төҙөй һәм баҫып сығара. Был китап башланғыс белем алыуҙың артабанғы бөтә дәреслектәренең башланғысы булып тора.

Иван Федоров бай художестволы мираҫ — үҙе тарафынан сығарылған китаптарҙың график биҙәлешен калдырған.

Һеҙҙең якка килеп сыкһа...

Башкортостан дәүләт заповедниғының өлкән ғилми сотрудниғы, биология фәндәре кандидаты Николай Гардиюк бүреләрҙең экологияһын өйрәнә.

Ҙур бүреләрҙең тереләй тотоу һәм уларға радиотапшырғыс тағып ебәреү еңел эш түгел, әлбиттә. Шуның өсөн ул заповедник территорияһындағы йыртҡыс өңөнән өс бүре балаһы алып, уларҙың берәр тырнак быуындарын киҫеп, колактарына бирка тағып ебәрә. Ғалим уларҙың өңдән ниндәй алыҫлыкта йөрөүҙәрен тикшерә. Хәҙер кыш етте. Карҙа уларҙың тырнак эҙҙәренән дә танырға мөмкин. Уларҙың береһе Бөрйән районының Килдеғол ауылында капканға эләгә. Калған икеһе иҫән. Бүреләрҙең күрше райондарҙа йөрөүе ихтимал. Әгәр уларға юлыкһағыҙ, түбәндәге адрес менән хәбәр итергә онотмағыҙ:

Бөрйән районы, Башкортостан дәүләт заповедниғы, Н. М. Гардиюкка.

(«Совет Башкортостаны», 8 декабрь).

Зәңгәр экран

Шишәмбе, 13 декабрь

8.00 — Вакыт. 8.40 — Мультфильмдар. 9.20 — О. Заградник. Фильм-спектакль. 11.20—Яңылыктар. 14.00—Яңылыктар. 14.20 —Документаль фильмдар. 15.00— Концерт. 15.30 — Телеочерк. 16.00 — Концерт. 16.30 — Беҙҙең хәбәрселәр һөйләй. 17.00 — «Төрҙәш һөнәр эйәләренең ярышы—хәрәкәттә». 17.30 —Күңелле ноталар. 17.45 —Фән һәм тормош. 18.15 —Бөгөн донъяла. 18.30— Документаль фильм. 18.45 —Хоккей буйынса халык-ара осрашыу. Швеция — СССР йыйылма командалары. 20.30—Вакыт. 21.05 —Эстрада концерты. 22.10 —Бөгөн донъяла.

Шаршамбы, 14 декабрь

8.00—Вакыт. 8.40—Концерт. 9.00—Документаль телефильм. 9.20—Сәйәхәтселәр клубы. 10.20—Яңылыктар. 14.00—Яңылыктар. 14.15—Документаль телефильмдар. 15.15—Концерт. 15.40 — Телеочерк. 16.00—Тәүге китап баҫыусы Иван Федоров тураһында тапшырыу. 16.45— «Беҙҙең менән эшлә, беҙҙең кеүек эшлә, беҙҙән якшырак эшлә». 17.45— Үткән аҙнала спорт. 18.15 —Бөгөн донъяла. 18.30— Фильм-концерт. 19.30 — Документаль фильм. 20.30 —Вакыт. 21.05—«Күңелле егеттәр». 22.15 — Бөгөн донъяла.

Кесаҙна, 15 декабрь

8.00—Вакыт. 8.40—Концерт. 9.10 — Документаль телефильм. 9.40— Нәфис фильм. 11.10 — Яңылыктар. 14.00 — Яңылыктар. 14.20—Документаль телефильм. 14.40 —Рус теле. 15.10—«Знание-сила». Фәнни-популяр журнал. 15.55 — Фәнни-популяр фильм. 16.05— Концерт. 16.30 — Мәскәү һәм мәскәүҙәр. 17.00 — Халык көйҙәре. 17.15 — Шахмат мәктәбе. Ак ладья. 17.45—Миллиондарҙың ленинсы университеты. 18.10—Бөгөн донъяла. 18.30— Мультфильмдар. 18.40 — Фильм-концерт. 19.25—«Ағалы-энеле Рико». Телевизион нәфис фильм. 1-се серияһы. 20.30 —Вакыт. 21.05 —«Ағалы-энеле Рико». 2-се серияһы. 22.15— Бөгөн донъяла. 22.30—Концерт.

Йома, 16 декабрь

8.00 — Вакыт. 8.40 — Мультфильмдар. 9.05 — Концерт. 9.35 — «Ағалы-энеле Рико». Нәфис телевизион фильм. 1—2-се сериялары. 11.50—Яңылыктар. 14.00 — Яңылыктар. 14.20— Документаль телефильмдар. 15.00 —Мәскәү комсомол йәштәре. 15.30 —Әкиәттә кунакта. «Оҫталар калаһы». 17.20 — К. Дебюсси. «Образдар». СССР-ҙың халык артисы С. Рихтер уйнай... 17.45 —Беҙҙең бакса. 18.30 — Нәфис телевизион фильм премьераһы. «Йылы диңгеҙҙә боҙ». 19.40—Фигуралы шыуыу буйынса Бөтә Союз ярыштары. Парлап шыуыу. Ирекле программа. 20.30—Вакыт. 21.00— «Известия» газетаһы призына хоккей буйынса халык-ара турнир. Канада һәм СССР йыйылма командалары.

Шәмбе, 17 декабрь

9.10 — «Спортлото»ның 51-се тиражы. 9.20—Һеҙҙең өсөн, ата-әсәләр! 9.50 —Якшы тауарҙар күберәк булһын. 10.20—Сатира — тыныслык өсөн көрәштә. 10.40—«Бөтәһен дә белергә теләйем». Киножурнал. 10.55 — Халык ижады. 11.35 — Документаль телефильм. 12.55—Үҫемлектәр донъяһында. 13.40 — Концерт. 14.20 — Бөгөн донъяла. 14.35 — Фигуралы шыуыу буйынса Бөтә Союз ярышы. Ирҙәр. 15.25—Фильм —балаларға. 16.25— Политик күҙәтеүсе Ю. А. Летунов әңгәмәһе. 16.55 — Мультфильм. 17.10— Күҙ күреп ышанмаҫлык. 18.10 —В. А. Моцарт. 18.25 — Совет тыныслыкты һаклау комитеты председателе Ю. А. Жуков әңгәмәһе. 18.55—Нәфис фильм. 20.30 —Вакыт. 21.00 —«Известия» газетаһы призына хоккей буйынса халык-ара турнир. СССР һәм Финляндия йыйылма командалары.

Йәкшәмбе, 18 декабрь

8.00 — Вакыт. 8.40 — Донъя халыктары ижады. 9.25—Будильник. 9.55 — Советтар Союзына хеҙмәт итәм! 10.55 — «Сәләмәтлек». 11.40—«Иртәнге почта». Музыкаль тапшырыу. 12.10—Ауыл сәғәте. 13.10 —Музыкаль киоск. 13.40 — Документаль фильм. 13.55— Музыкаль тапшырыу. «Һеҙҙең хаттарығыҙ буйынса». 14.40 —Мультфильмдар. 14.55—Фигуралы шыуыу буйынса Бөтә Союз ярышы. Катын-кыҙҙар. Ирекле программа. 15.40 — Киносәйәхәтселәр клубы. 16.30 — Ф. Лист. Венгр темаһына фортепьяно менән оркестр фантазияһы. 16.45 — Документаль фильм. 16.55 — Халык-ара панорама. 17.40 — Һеҙҙе Клавдия Шульженко сакыра. 18.45 — Нәфис фильм. 20.30—Вакыт. 21.05 — Донъя һәм йәштәр. 21.40—Спорт тапшырыуы. 22.25—Яңылыктар.

Редактор урынбаҫары И. Ә. ТҮЛӘШЕВ.

Райпо идараһы һәм потребителдәр кооперацияһы работниктары профсоюзы райкомы, 1941—1945 йылдарҙағы Бөйөк Ватан һуғышында катнашыусы һәм хеҙмәт ветераны **ХУДАЛЕЕВ Григорий Павловичтың** үлеп калыуы сәбәпле, мәрхүмдең катыны, туғандары һәм якындарының ауыр кайғыһын уртаклаша.

Газетаны Г. ЮЛАМАНОВА йыйҙы, У. РӘХИМОВА версткаланы, Ф. КОҘАБАЕВА һәм С. ТЕЛӘЕВА баҫты. Корректоры Ф. ХӘҠИМОВА.

Редакция адресы: Акъяр ауылы, Сиҙәм проспекты, 37.

Телефондар: редактор — 2-11-95, редактор урынбаҫары, яуаплы секретарь һәм ауыл хужалығы бүлеге—2-15-95. партбүлек—2-13-97. тәржемәселәр, бүлек мөдире—2-14-95, хаттар бүлеге һәм радиохәбәрсе—2-13-95, фотохәбәрсе —2-14-93, типография директоры—2-15-62, цех—2-14-87.

Орган Хайбуллинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов БАССР.

Газета аҙнаһына өс тапкыр: шишәмбе, кесаҙна, шәмбе көндәрендә башкорт һәм рус телендә сыға.

Башкорт АССР-ы Мөхрипат, полиграфия һәм китап сауҙаһы эштәре буйынса дәүләт комитетының Хәйбулла район типографияһы. Зәказ № 1682. Тираж 2406.